

*Årsmelding/ Jubileumsårsmelding
2008
Telemark Sau og Geit*

Dei seier livet
er pust i sivet,
å skjøna gåta
er inga råd.
Men alt det beste
- det kan vi skrive
kan ikkje kjøpast
- det må vi få.

Lett og tungt,
under fjella våre,
med bør, og motvind,
og opp, og ned.
Med mindre saltsmak
har kvar ei tåre,
om ein har venner
å leva med.

Sola vermer
i godvers-grenner.
og solfalls-skuggen
er god og sval.
Ned under vidde
og kvite fenner
er godt å bu
I ein vakker dal.

Halvor Sisjord

TELEMARK SAU OG GEIT

Fylkeslag av Norsk Sau og Geit

Kontoradresse ved sekretær: (betalt av Nortura)

Torhild F Sisjord
Bygdesentralen
3690 HJARTDAL

Mob 902 04 121

e-post : torhild.sisjord@nortura.no

Innhald:

Kontoradresse og innhald	side	2
Innkalling		3
Program		4
Helsing frå leiaren		5
Melding frå styret driftsåret 2008		6
o Lokallagsoversikt		7
o Årsmøtereferat 2007		8
o Rovvilt		11
o Dyrskuen i Seljord		15
o Haustsamling		15
o Opplæring/ Klyppekurs		16
o Organisasjonsarbeid		16
o Avlsarbeid		17
o Kåring		18
o Kåringsstatistikk		19
o Værmønstring		21
Årsrapport frå avlsutvalet for geit		22
Rapport frå geitehaldet 2008		22
Resultatregnskap		26
Balanse		27
Strategiplan 2009-2011		28
Forslag til tiltak- og handlingsplan 2009		29
Årsmelding frå gjeterhundlaget		30
Telemark sau og geit 60 år – av Ingvar Sunvor		34

*Til lokallaga, fylkesstyrets medlemmer og varamedlemmer,
samt nemnder og utval*

JUBILEUMSÅRSMØTE

Det kallast med dette inn til årsmøte med markering av Telemark Sau- og Geit sitt 60-års jubileum

fredag 13. og laurdag 14. mars på Morgedal Hotell

I samsvar med vedtektene skal lokallaga velje ein utsending pr. påbegynt 10. medlem.

Leiar eller representant for følgjande nemnder/utval blir i tillegg beden om å møte:

- Avlsutvalet for sau
- Avlsutvalet for geit/bukkeringen
- Telemark Gjetarhundlag
- Dyrsku'-nemnda/Sterke-Nils-tunet
- Valkomiteen

Det blir også invitera gjestar som tidlegare år.

- Tidlegare leiarar
- Telemark Bondelag
- Telemark Bonde og Småbrukarlag

Da me ynskjer å markere jubileet, vil årsmøte 2009 bli halde fredag med tilhøyrande jubileumsmiddag på kvelden. Årsmøte er **ope for alle medlemmer** av TSG , men berre utsendingane har stemmerett.

Me håpar mange nyttar seg av denne moglegheita til å kome saman til fagprat og mykje moro.

Av omsyn til servering ber vi om at **og dei som berre** skal delta på dagmøte melder seg på innan fristen. Vi ber dykk snarast melde på deltakarar til sekretæren - tlf. 902 04 121.

Siste frist for påmelding frå lokallaga setjast til torsdag 5. mars.

Årsmelding for TSG vert sendt til påmeldte utsendingar. Meld frå til skrivaren om laget treng fleir eksemplar

Prisen er heilt fantastisk.

Tenk å få 2 lunsjar, frukost, middag, overnatting, fagleg påfyll ,kultur og inspirasjon !!!!

Dette kostar det:

Begge dagar, kr 1500,- pr. person i dobbeltrom. Kr 170,- i enkeltromstillegg.

Eller noko dyrare om du berre er med på dagtid:

Enkeltprisar for dagpakke: Fredag (inkl lunsj og middag) kr 700,-

Laurdag (inkl lunsj og kaffepauser) kr 450,-

Møtedeltakarane betalar i resepsjonen før avreise.

Program

Fredag 13. mars

Kl. 12.00 Oppmøte , innkvartering og Lunsj

Kl. 13.00 **Årsmøte - sakliste:**

Opning ved leiar i TSG, Gunnar Haugo

Sak 1: Opprop, godkjenning av innkalling, sakliste og forretningsorden

Sak 2: Val av 2 representantar til, saman med møteleiaren, å underskrive protokollen

Sak 3: Årsmelding

Sak 4: Rekneskap og revisorrapport

Sak 5: Arbeidsplan 2007

Sak 6: Budsjett 2007

Sak 7: Val: - Leiar (for eitt år)
- 2 styremedlem (for to år)
- Nestleiar (veljast mellom styremedlemmene for eitt år)
- 3 varamedlem til styret (for eitt år)
- Utsendingar og vara utsendingar til NSG sitt landsmøte
- 1 ny representant i valnemnd (for tre år)
- leiar for valnemnd (for eitt år)
- møteleiar for årsmøte i 2008

Sak 8: Godtgjersler til styret

Sak 9: Handsaming av innkomne saker og uttaler

Kl 18.30 JUBILEUMSMIDDAG

Laurdag 14. mars

Kl. 09.00 Fotråde- og Blåtungesituasjonen i Telemark v/ Sigurd Espeland

Kl 11.00 Presentasjon av tur til Irland Anni Solveig Larsen

Kl 12.00 Lunsj

Kl 13.00 Arbeidsglede !! Anne Gerd Samuelsen

*G*ratulere med 60 år - Telemark sau og geit

Ja ,så er laget vårt blitt 60 år. Og ein må vel kunne seia at det er ein sprek 60 åring, som ikkje har planar om å pensjonere seg i nærmaste framtid. Tvert om så trur eg me kan sjå fram mot mange fleire år. Sauen og geiti er ein av bærebjelkane i landbruket i Telemark og i Noreg og slik må det og vera. Av sauen og geita får me den sunnaste maten me kan bjode fram på det norske bord. Mat som er blitt til av alle høgfjellsets urter og planter, som mykje av dei norske sauene og geitene beiter på om sumaren. Tenk kor fantastisk dette er når me skal marknadsføre og selje produkta våre. På produktutvikling av sauen og geiti har me mykje å ta tak i . Dette må me sjå på som ei utfordring for næringi. Og me må sjølve , som småfehaldarar, vera aktive pådrivarar i den spanande oppgåva. Lam rett frå fjellbeite burde få ein mykje høgare status. Tenk for eit helseprodukt stappa fullt av vitaminer og antioksidantar. Geitost i alle variantar frå geitar som beiter i høgfjell og utmark , som meir enn noko anna dyr, held landskapet ope burde verdsettes som det særeigne produkt det er. Ja her er jammen mykje å ta fatt i framover.

Her i Telemark er me heldige og har framleis eit aktivt og godt miljø kring sauene og geita, noko som er viktig for framtida. Det er då mykje trivelegare og vera i ei næring når ein har eit godt miljø kring det ein driv med. Her føler eg at TSG gjer ei stor oppgåve. Turen me hadde til Hallingdal i samband med haustsamlinga var eit godt døme på det. Likeeins geitedagane me var med på å arrangere her i Telemark i september. Kåringssjå og værutstilling er også dagar der me som småfehaldarar møtes i hyggeleg samvær. Dyrskuen i Seljord er ein viktig arena for å synleggjere småfehaldet i fylket. Geiteutstillinga , kje og gjeterhundoppvisning dreg publikum. Like eins sauelyppinga i husdyrhallen kvar dag. Og når det på Sterke- Nils tunet angar frå primgryta i ystebui og grillen med saltstima lam på da får folket kjenne den gode smaken. No i jubileumsåret vil me nytte dyrskuen for å markere jubileet

Så er det å vone at me lukkast vidare , at me ikkje vert færre, men heller fleire småfehaldarar. At bondens arbeid vert verdsett slik at me får løn for arbeidet. At rovdyrplobematikken kjem på eit nivå me kan liva med i framtida, så stå på alle saman. Me er viktige i telemarksbygdane , og me må være stolte av yrket vårt.

*Lukke til vidare sau og geit!
Gunnar Haugo*

Melding frå styret driftsåret 2008

Telemark Sau og Geit er samanslutninga av Norsk Sau og Geit sine lokallag i Telemark fylke. Fylkeslaget har i rapporteringsperioden hatt dette styret:

Varafolk som er nytta gjennom året er:

Tormod Høiseth (1. vara) og Karin Aasen (2. vara)

Styret har gjennom meldingsåret halde 6 ordinære styremøte og eitt i samband med haustsamling, som i år var tur til Hallingdal. I tillegg har styret delteke i representantskapsmøter i NSG

Representasjonar:

Gunnar Haugo:

- Representantskapet i NSG
- Dyrskuen
- Avlsutvalet for geit
- Vara til Telemark landbrukselskap

Tone Edland:

- Geitedagane

John Li :

- Rovviltutvalet
- Avlsutvalet for sau

Hilde Sølverød:

- BSF

Torhild F Sisjord

- Kåring og Værmønstring

Saker som har vore på saklista:

- Inkomne saker frå lokallag
- Geitedagane
- Dyrskuen
- Høring ang. sauavl (avlsutval)
- Haustsamling
- Kompetansebevis i landbruket
- Klyppekurs
- TSG sitt jubileum i 2009
- Felles innkjøp av ullsekkar
- Kåring/Værmønstring
- Rovdyr
- NM i gjeterhund 2010
- Økonomi

LOKALLAG OG ANTALL MEDLEMMER

I alt 16 lokallag er tilslutta TSG. Tabellen gjev oversikt over lag og medlemmer i 2008

LOKALLAG	LEDER	ADRESSE	Medlemmer	Antall
			2008	utsendingar
Byrte Sau og Geit	Bendik Utistog	3880 Dalen	10	2
Midt-Telemark Sau og Geit	Ann Kristin Teksle	3830 Ulefoss	26	3
Vestmar Sau og Geit	Per Heldal	3760 Neslandsvatn	25	3
Flatdal Sau og Geit	Helge Kasland	3840 Seljord	24	3
Fyresdal Sau og Geit	Kjell Sverre Thoresen	3870 Fyresdal	22	3
Aust-Telemark Sau og Geit	Ingvar Sundvor	3692 Sauland	34	4
Grenland Sau og Geit	Tormod Høiseth	3748 Siljan	25	3
Hjartdal Sau og Geit	Harald T Løkslid	3690 Hjartdal	14	2
Kviteseid Sau og Geit	Olav Fjalestad	3850 Kviteseid	19	2
Lårdal Sau og Geit	Ingrid Marthe Fæhn Betten	3880 Dalen	30	3
Nissedal Sau og Geit	Olav Borstad	4860 Treungen	4	1
Tinn Sau og Geit	Ronny Sterten	3650 Tinn Austbygd	36	4
Tuddal Sau og Geit	Sigrid Dahl	3697 Tuddal	11	2
Vinje og Rauland Sau- og Geit	Tone Edland	3895 Edland	63	7
Åmotsdal Sau og geit	Bjørn Åsmund Groven	3841 Flatdal	9	1
Gransherad og Heddal Sau og Geit	Ramond Sem	3677 Notodden	Aust- Telemark Sau og Geit	
Sauland Sau og Geit	Ingvar Sundvor	3692 SAULAND		
Totalt antall medlemmar			352	43

År	Hovudmedlem	Husstandsmedlem	Totalt
2001	442	55	497
2002	429	52	481
2003	403	49	452
2004	367	36	403
2005	344	39	383
2006	331	40	371
2007	324	30	354
2008	317	32	349

Årsmøtereferat

Årsmøtet i Telemark sau-og geit vart halde 7.-8. mars 2008 på Morgedal Hotel.

Samlinga vart opna av leiaren, Gunnar Haugo. Første bolken på fredag var sett av til temaet:

Kva kan Kulturlandskapscenteret gjere for småfeholdaren, og kva kan småfeholdaren gjere for kulturlandskapet og senteret.

Ingvild Buen Garnås frå Kulturlandskapscenteret i Hjartdal innleidde og gav kulturelle smakebitar.

Neste bolken hadde tittelen:

SMIL og STILK kan gje deg løn for strev

Her var det Sverre Bakke frå Tokke kommune som innleidde med å gjere greie for dei ulike ordningane for tilskot. Spørsmål under innleiingane og debatten etter tyder på at dei dryge 10 millionane som er avsett til desse ordningane no, absolutt lokkar i småfeholdarane til å ta initiativ.

Siste fagbolken fredag var det Jens Hauger frå FKA som stod for. Temaet var:

Foring før og etter lamming, samt foring av kopplam

Det var om lag 30 frammøtte ved åpninga, men fleire kom etter kvart.

Laurdag 12. mars blei årsmøtesakene handsama etter følgjande sakliste:

Sak 1. Opprop, godkjenning av innkalling, sakliste og forretningsorden.

- Møteleiar var Gunnar Haugo frå TSG sitt styre
- **31 frammøtte frå 12 lokallag 31 stemmer**

Innkalling, sakliste og forretningsorden godkjend.

Sak 2. Underskriving av årsmøtereferat

Til å underskrive årsmøtereferatet vart Liv Marit Smylingsås og Jan Toralf Omtveit vald.

Sak 3. Årsmelding frå styret og rapportar frå nemnder/utval

Leiar av TSG, Gunnar Haugo presentera årsmelding frå Fylkeslaget (stad for haustsamlinga 2007 var Morgedal, ikkje Skinnarbu slik det er anført i melding frå styret), og representantar frå underliggende nemnder og utval presentera rapportar frå desse. Dette kom fram i ordsiftet undervegs:

- Lokallag i Mo og Skafså. Medlemmer tilskrivne og fått tilbod om medlemskap i Lårdal sau og geit.
- Jubileumsskrift for laget: Dei tidlegra leiarane er invitera til å bidra med noko frå si tid som leiar, både organisatorisk og avlsmessig. I. Sundvor ber om at styret tek ansvaret for vidare arbeid både på grunn av det økonomiske og historiske aspektet. Framlegg om å søkje kommunane om støtte til arbeidet.
- Spørsmål om styret sitt syn på innblanding av utanlandske rasar i norsk geitehald. Ikkje vore formell styresak so langt, men saka har vore diskutera innan geitemiljøet der ein undrar seg over fleire av vedtaka som er fatta om vidare arbeid med avlen. Styret vil ta saka vidare mot avlsutvala, NSG og avlsråd. Saka har parallellar til saueavlen. Følgjande uttale vart samrøystes vedteken:

Uttala vert sendt NSG og dei andre fylkeslaga

Årsmelding frå styret og rapportar frå nemnder og utval vart teken opp til votering og vart samrøystes vedteken.

Sak 4. Rekneskap og revisorrapport.

Kasserar, John Li orientera om framlagt rekneskap og revisorrapport.

Framlagd rekneskap vart samrøystes godkjend utan merknadar.

Sak 5. Arbeidsplan 2008.

Gunnar Haugo presentera styret sitt framlegg til arbeidsplan.

Oppmoding til styret om å utvise kreativitet for å sikre inntening

Framlegg til arbeidsplan for styret vart teken til orientering.

Sak 6. Budsjett 2008.

Styret blir bedne om å arbeide for å auke andelen av kontingent som blir førd attende til fylkes- og lokallag.

Framlegg til budsjett vart vedteke samrøystes.

Sak 7. Val.

Leiar av valnemnda, Jon Aslak Austjorde la fram valnemnda si innstilling:

Framlegg til styre:

Leiar	Tone Edland, Vinje og Rauland	Ny	1 år	5 stemmer
Styremedlem	Gunnar Haugo, Vinje og Rauland		2 år	18 stemmer
"	Hege Gonsholt, Vinje og Rauland	Ny	2 år	

(Styremedlem som ikke var på val: Torhild Sisjord, og Hilde Sølverød)

Utviding av styret krev eige årsmøtevedtak. Val av styremedlem blir difor mellom kandidatane T. Edland og H. Gonsholt. Opptelling syner at Edland fekk 16 stemmer og Gonsholt 5 stemmer. 2 stemmer er forkasta.

Til siste styreplassen stod valet mellom John Li og Hege Gonsholt. Opptellinga syner at Li fekk 14 stemmer og Gonsholt 7 stemmer. 2 blanke stemmer.

Leiar for eitt år blir Gunnar Haugo

Nestleiar (velgast mellom styremedlemmene): Opp til styret å peike ut nestleiar

Varamedlemmer til styret (veljast for eitt år):

1. Varamedlem	Tormod Høiseth, Siljan
2. Varamedlem	Karin Aasen
3. Varamedlem	Gro Hommo

Framlegg om H. Gonsholt som vararepresentant til styret. Ved avstemming vart stemmene fordelt slik: Gonsholt 17, Høiseth 19, Aasen 12 og Hommo 12

Utsendingar og varautsendingar til NSG sitt landsmøte

Styret får fullmakt til å peike ut utsendingar

Revisorar: Øystein Høgetveit, Vinje og Sigrid Nykos, for to år, fram til 2008

Valnemnd: Knut Johan Hvistendal nytt medlem for 3 år, Åste Kristin Kiil, Bamble 2 år att og Bjørgulv Bratland, Vinje (eitt år att og leiar for neste år)

Sak 8. Godtgjersle til styret

Valnemnda overlet til årsmøtet å avgjere godtgjersler. Gjeldande satsar for leiar og kasserar vart vedtekne i 1997, frå 2006 vart det innført godtgjersle / utgiftsdekning på kr 1000,- for dei andre styremedlemmene.

Årsmøtet fatta slikt vedtak:

Godtgjersle til leiar og kasserar blir vidareført. Det same gjeld godtgjersle til andre styremedlem kr 1000,- pr år

Samrøystes

Sak 9. Innkomne saker: / handsaming av uttalar

Tinn sau og geit om rovdyrpolitikk

Organisering av avlsarbeid på sau i Telemark.

Årsmøtet gjer framlegg om at styret sender organisasjonsmodell for avlsarbeid på sau ut på høyring til vereringar og lokallag

Samrøystes

Årsmøtet tek saka til orientering

Avslutning.

Leiar takka for tillit og ønskte alle vel heim.

Referent:

Børge Slettebø

.....
Liv Marit Smylingsås

.....
Jan Toralf Omtveit

Uttale frå Årsmøtet i Telemark sau og geit 8. mars 2008 om meir aktivt arbeid med problematikken kring rovdyr og småfehold

Årsmøtet i Telemark sau og geit (TSG) ber om at Norsk sau og geit sentralt set av ressurser til ein eigen stilling for rovdyrkonsulent med hovudarbeidsfelt: å sjå på konsekvensar av dagens rovdyrpolitikk.

TSG ser det som sjølvsgatt at oppgåva og stillingsheimel blir løyst ved omprioritering av dei ressursane sentralleddet av organisasjonen allereie har i dag.

Fleire sau-bønder vurderer no å leggje ned drifta på grunn av dagens rovdyrpolitikk. Ein har opplevd at opp til 3 familiegrupper av gaupe har fått herje i eit og same grendelag utan at naudsynte tiltak er sett i verk. Dette får fleire til å velje å avslutte småfehaldet, folk flyttar og grendene blir lagt aude.

Løfta frå Landbruksminister Terje Riis-Johansen om utvida naudverge og fleir pengar til rovdyrbegrensande tiltak er ikkje nok.

TSG meiner difor at fakta må fram, slik at politikarane får sjå kva som er konsekvensen av dagens: "Ja takk, begge deler" -politikk.

Uttale frå Årsmøtet i Telemark sau og geit 8. mars 2008 om bruk av utanlandske rasar i norsk småfeavl

Norsk sau og geit (NSG) er ein organisasjon av og for småfehaldarane som og er eigarar av organisasjonen. Av den grunn kan ikkje Årsmøtet i Telemark sau og geit(TSG) godta at nye avlsordningar vert fastsett utan at dette er i tråd med medlemmane i organisasjonen sine interesser.

Vi har som organisasjon eit ansvar for å ivareta og drive avl med dei norske rasane, både når det gjeld geit og spælsau, - for å ivareta og vidareføre nasjonale særinteresser.

Årsmøtet i TSG er sterkt uenige i at ein no startar å krysse inn utanlandsk geit –alpin- i heile den norske geite-populasjonen. Vi kan sjølvsagt godta eit lukka forsøk som kan kaste ljøs over ulike sider ved vårt avlsmateriale. Men resultatet av dette forsøket må vere klar før vi aksepterar dette kryssingsarbeidet i heile landet.

Vidare gjeld dei same synspunkta innanfor sauehaldet når det gjeld spæl og bruken av ulike rasekodar. Me ser at tilsette i organisasjonen ikkje handlar i pakt me medlemmane/eigarane sine interesser

.....

Resultat av kvotejakt på Gaupe i region 2 i 2008

Resultat fra kvotejakt på gaupe i Region 2 i 2008

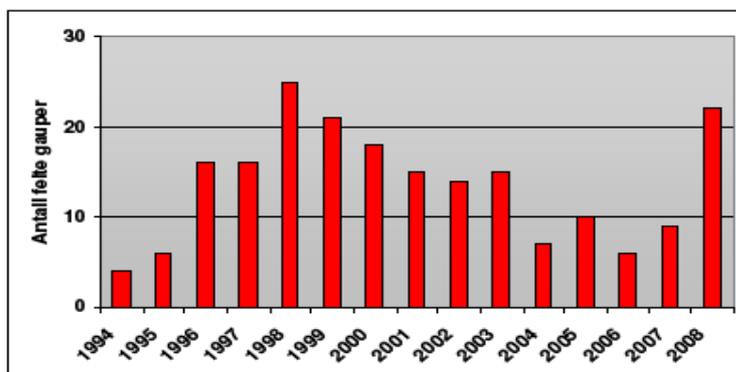
Hele kvoten på 22 gauper ble felt under årets jakt. 13 gauper ble felt i Buskerud, åtte i Telemark og en i Aust-Agder. Dette er den største avskytningen på ti år. Bare i 1998 er det felt flere gauper enn under årets kvotejakt. I Buskerud er det i nyere tid aldri felt flere gauper enn i år (ti dyr i 2000).

Fem av gaupene var årsunger, resten voksne dyr der hele 13 var hanner. Kvoten var begrenset til sju hunngauper eldre enn ett år, fire ble felt. To av dyrene ble tatt i gaupebås, begge i Telemark, resten under ordinær jakt.

Tabell 1. Resultat fra kvotejakt på gaupe i rovviltregion 2 i 2008.

Jaktområde*	Fylke	Delkvote	Tilleggs-kvote	Felte dyr				Felt i alt
				Voksne		Unger		
				Hanner	Hunner	Hanner	Hunner	
1	Aust-Agder,	4		1	0	0	0	1
2a	Telemark	3		2	1	2	0	5
2b	Buskerud	4		3	0	0	1	4
2c	Buskerud	3	1	1	1	1	0	3
2d	Buskerud, Vestfold,	4	1	4	2	0	1	7
2e	Telemark	2		2	0	0	0	2
Region 2		20	2	13	4	3	2	22

*) Jaktområdene 1 og 2e slått sammen 20. februar
 *) Jaktområdene 2a og 2b slått sammen 24. mars
 *) Inndelingen i jaktområder opphevet 25. mars

Figur 1. Gauper felt under kvotejakt i region 2 i perioden 1994-2008.

Rovvilterstatningar i Telemark 2008

Erstatningsoppgjøret for tap av sau til fredet rovvilt er ferdig, erstatningene ble utbetalt 17. desember (unntatt for 1 søker) og alle søkere fikk tilsendt svarbrev herfra innen utgangen av året 2008.

Søknadene er behandlet i rovbasen, noe som har fungert svært godt denne gangen. 4 søkere får også behandlet søknaden i forhold til tap på beite (ikke fredet rovvilt). Dette forestås av landbruksavdelingen.

Fylkesmannen mottok 118 søknader (det kom inn noen ganske seint som vi aksepterte med bakgrunn i dokumentasjon). 115 søkere har fått erstatning, 3 har fått avslag.

Det ble meldt om følgende tap i søknadene:

- Tap totalt: 374 sauer og 2363 lam
- Tap til fredet rovvilt: 321 sauer og 2213 lam (det vil si at søkerne mente at 92,6 % av tapene skyldtes fredet rovvilt). Det ble oppgitt tap til alle arter med unntak av ulv.

Følgende tall gjelder for erstatningene:

- Erstattet totalt: 166 sauer og 1268 lam (1434 dyr)
- Erstattet som gaupedrept: 97 sauer og 1166 lam (1263 dyr)
- Erstattet som bjørnedrept: 21 sauer og 3 lam (24 dyr)
- Erstattet som drept av fredet rovvilt (udefinert skadegjører): 48 sauer og 99 lam (147 dyr)
- Erstatningssum, totalt: 2 583 086,-.

Dette betyr at Fylkesmannen har erstattet 51,7% av omsøkte sauer og 57,3% av omsøkte lam (56,6% samlet).

For sammenligningens skyld:

- 2006: Erstattet 160 sauer og 1369 lam; kr 2 381405,-.
- 2007: Erstattet 225 sauer og 1548 lam; kr 2 974932,-.

Kilde: Fylkesmannen i Telemark (05.01.2009)

.....

Brev sendt til Direktoratet for Naturforvaltning

Søknad om felling av skadegjerande bjørn

På vegne av våre medlemmer søker Vinje og Rauland sau og geit Direktoratet for Naturforvaltning om felling av bjørnen som no har kome ut av hi i Vinje kommune.

Denne bjørnen oppheldt seg i Vinje kommune heile betesesongen 2007, og tok fleire sau og lam av våre medlemmer. Det vart sendt søknad til fylkesmannen i Telemark om felling av denne bjørnen i august 2007, frå eit av sankelaga i kommunen. Denne søknaden vart avslegen, grunna for lite skadeomfang. Sankelaget fekk derimot midlar til m.a. tidleg heimsanking av sau for minke skadeomfanget. Då dette vart gjort, flytta bjørnen seg til andre beiteområde i kommunen, der han på nytt gjorde innhogg i saueflokkane.

Vinje og Rauland sau og geit søkte då, i oktober 2007, fylkesmannen i Telemark om løyve til felling av denne bjørnen straks, då SNO i fylket meinte bjørnen no kom til å gå i hi i dette området.

I fylgje dei nasjonalt fastsette bestandsmåla for region 2 (Vestfold, Telemark, Buskerud og Aust-Agder) skal det i Vinje kommune kun tillatast streifing av dei store rovdyra; ulv, jerv og bjørn. Ettersom denne bjørnen oppheldt seg i Vinje kommune heile beitesesongen 2007, gjekk i hi her i kommunen, og no kjem ut til endå ein beitesesong her, meiner me knapt den kan betegnast som streifande lenger. Vinje og Rauland sau og geit ber difor DN iverksetja felling av denne bjørnen no, før husdyra vert sleppt på beite.

Vinje og Rauland sau og geit stiller seg og undrande til avslaget gjeve av Fylkesmannen i Telemark, der dei viser til kva som skal vektleggast i høve til føringane i regional forvaltningsplan, jf.forskrifta §6.

Her heiter det at det skal særleg takast omsyn til:

- a) områdetets betydning som beitemark
- b) skadens omfang og utvikling
- c) potensialet for framtidige skader
- d) muligheita for å gjennomføre førebyggjende tiltak

I motsetnad til fylkesmannen meiner me alle desse punkta underbyggjer vår søknad om felling.

- Vinje kommune er ein svært viktig beitekommune, noko som truleg spela inn då bestandsmåla for region 2 vart sett
- Utviklinga av skadeomfanget synte at denne bjørnen ikkje slutta å ta sau/lam før den gjekk i hi for vinteren
- Potensialet er absolutt til stades for at den også denne beitesesongen vil ta sau/lam
- Mogleg hetane til førebyggjande tiltak er begrensa, då gardane her har små innmarksareal, men utnyttar dei store beiteressursane som ligg i utmarka

Vinje og Rauland sau og geit meiner at i vår kommune, der Stortinget har vedteke at det ikkje skal finnast verken ulv, jerv eller bjørn, må terskelen for løyve til felling når nokon av desse rovdyra gjer skade her vera mykje lågare enn i andre områder.

Vinje og Rauland sau og geit ber difor Direktoratet for Naturforvaltning om ein snarleg handsaming av denne søknaden, slik at ein kan nytte seg av dei forholda som er no for sporing av bjørnen og ei raskast mogleg felling.

For Vinje og Rauland sau og geit,

Leiar

Tone Edland

Direktoratet for Naturforvaltning

Telemark sau og geit støttar lokallaget i Vinje og Rauland sitt krav om felling av bjørnen som no har kome ut av hiet i Vinje.

Bjørnen tok fleire sau og lam i Vinje beitesesongen 2007, og Telemark sau og geit sine medlemmer er sterkt uroa framfor endå ein beitesesong med bjørn i vårt område.

Me ber difor Direktoratet for Naturforvaltning imøtekjem søknaden frå Vinje og Rauland sau og geit om felling av denne skadegjerande bjørnen, slik at ein kan unngå store tap til bjørn i vårt fylke denne beitesesongen.

Frå den regionale rovviltnemnda har me høyrte at det her er 58-59 hannbjørnar, og då meiner me at ein felling av denne eine hannbjørnen, som oppheldt seg og gjer skade i eit område han i utgangspunktet ikkje skal vera, på ingen måte kan truge bestanden av bjørn.

Telemark sau og geit meiner at ein her må taka omsyn til føringane i den regionale forvaltningsplan, jf.forskrifta §6, og kav som særleg skal vektleggast ved vurdering av fellingsløyve:

- a) området's betydning som beitemark
- b) skadens omfang og utvikling
- c) potensialet for framtidige skader
- d) muligheita for å gjennomføre førebyggjande tiltak

Særleg pkt. c) meiner Telemark sau og geit ein her må tillegge stor vekt – potensialet for framtidig skade. Det er kort tid til beiteslepp her i fylket, og det er mykje sau og lam som skal sleppast. Utvikling beitesesongen 2007 viste at bjørnen flytte seg til andre delar av Vinje kommune og tok sau/lam der, då det eine sankelaget iverksette tidleg heimsanking. Me fryktar no at denne bjørnen vil flytte seg rundt i fylke etter som småfea vert sleppt på beite, og at tapa vil verta store.

Me meiner felling av denne bjørnen no, i forkant av beitesesongen vil vera det viktigaste førebyggjande tiltak for unngå vidar og aukande skadeomfang skulda bjørn i Telemark.

Me ber difor Direktoratet for Naturforvaltning iverksetje felling av denne bjørnen.

For Telemark sau og geit, leiar Gunnar Haugo

Avslag på søknad om fellingsløyve på bjørn i Vinje kommune

Fylkesmannen finn ikkje grunnlag for å gje fellingsløyve på skadegjerande bjørn i Vinje. Dokumenterte skader i 2007 er av avgrensa omfang. Utviklinga vil bli fylgd nøye i same området. Saka vil bli vurdert på nytt om det blir større tap på beite sumaren 2008. Fylkesmannen har handsama ein søknad frå Vinje og Rauland sau- og geitalag om å få fellingsløyve på bjørn. Bakgrunnen for saka er at det blei påvist tap av sau til bjørn på utmark i Vinje kommune sumaren 2007.

Søknaden er handsama etter rovviltforskrifta og ein har lagt vekt på forvaltningsplanen for gaupe, bjørn, jerv og ulv og kongeørn i rovviltregion 2 (Aust-Agder, Telemark, Buskerud og Vestfold).

Ved vurderinga av om det skal gjevast løyve til skadefelling skal det leggst vekt på føringane i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Felling kan berre gjennomførast dersom det ikkje finst annan tilfredstillande løysing ut frå prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særleg takast omsyn til

- a) området's betydning som beitemark
- b) skadens omfang og utvikling
- c) potensialet for framtidige skader
- d) muligheita for å gjennomføre førebyggjande tiltak

Eit fellingsløyve blir normalt gjeven ved akutte tapssituasjonar, etter ei vurdering av skadeomfang og forløp i tid, jf. rovviltforskrifta § 9. Fylkesmannen vurderer situasjonen slik den no er, at det ikkje er ein akutt tapssituasjon. Åtferda til bjørnen i 2007, saman med at det er usikkert kor den har vore i hi no i vinter, gjer at det ikkje er grunnlag for å rekne med store tap i same område i beitesesongen i 2008. Utviklinga bør likevel fylgjast nøye. Med større tap på beite i 2008 vil saka bli vurdert på nytt.

Erstatningar og førebyggjande tiltak i 2007

Det ble gjeve erstatning for tap av 20 sau og 13 lam til fem saueigarar som fekk påvist bjørneskader. Desse fekk utbetalt kr 84.195,-. Totalt ble det erstatta 64 sau og 301 lam i Vinje i 2007. Erstatninga var på kr 661.418,-. Mykje av dette var for tap av sau/lam til gaupe. I tillegg vart det gjeve kr 27.000,- til Bøstå beitelag for at dei skulle sanke inn besetningane for å unngå fleire tap til bjørn.

Fylkesmannens vedtak

Ut frå vurderinga over og med tilvising til forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 9, finn ikkje Fylkesmannen at vilkåra for fellingsløyve på bjørn i Vinje kommune er til stades. Med nye dokumenterte tap av bufe til bjørn på beite i 2008 vil saka bli vurdert på nytt.

Klage

Det er klagerett til Direktoratet for naturforvaltning

Dyrskuen i Seljord.

Dette er småfenæringa sitt utstillingsvindaue. Laget har dei seinare år arbeidd for å styrkje profileringa av næringa under arrangementet. TSG hadde også i år mange aktivitet på fleire arenaer ; Staulen (Sterke-Nilstunet), i Husdyrhallen og inne på fjøset. Opplegget på staulen var uendra i høve til tidlegare år. I Husdyrhallen samarbeidde ein med representantar frå gjetarhundlaget .Nytt av året var sal av sauskinn ,T-skjorter og caps. Det var eit forsøk på å auke innteninga til laget for å styrkje økonomien. Den nye logoen for TSG er utarbeidd av John Li i samarbeid med styret. Aktivitetar som klypping av sau og ullhandsaming gjev stor tilstrøyming av folk til standen. Eit artig innslag i år var da eit utdrikkingslag kom med brudgommen , som fekk i oppgåve å klyppe ein sau. Det høyrer med til historia at han greidde oppgåva med glans. Mohairlaget var også i år på plass med geiter og produkt laga av mohairull.

Gjeterhundoppvisning inne på fjøset var ei fin forestilling. (sjå årsmelding gjeterhund)

Under dyrskuen finn me geite- og kje oppvisning. (sjå rapport frå geitehaldet)

Enda ein gong vil me få takke småfe folket som år etter år stiller opp på dugnadsvakt.

Tillitsvaldsamlinga/Haustsamlinga

Styret hadde ynskje om å lage ei haustsamling som hadde litt anna innhald enn me er vane med. Tur til Hallingdal vart resultatet. Fyrst vart me tatt imot på Nortura sitt anlegg på Gol. Her fekk me mat og omvisning. Da me allereie i starten låg litt etter skjema var slaktinga ferdig for dagen ,men elles fekk me sjå oss omkring på slakteri og ullstasjon. Stein Terje Moen er alltid i storform når han får snakke ull.

Neste stopp var hjå Olav Rygg. Ein kar med mange ”jern i ilden ”og stor entusiasme for det han dreiv med.

Beiteprosjektet ”1001 kasjmirgeiter på Golsfjellet”

I tillegg til å være både melke- og geitebonde, er Ola Rygg formann i Golsfjellet Utmarkslag. I forbindelse med rydde- og gjerdearbeid i samarbeid med naboer oppe på Golsfjellet, ble det fleipet med at de skulle hatt geiter på disse beiteene for å holde nede den pågående skoetableringen. Veggen fra tanke til handling ble ikke lang da en kasjmirgeitbesetning ble avertert for salg. Prosjektet har fått navnet ”1001 geiter på golsfjellet”.

Oppi liene ved Gol fann me Per Liahagen. Saubonde med ca 80 v.f.s og stor interesse for teknikk og ”duppedingsar” Her fekk me sjå eit fjøs som var ombygd med blant anna ein variant av islandshekken. Me fekk også innblikk i radiobjølla og praktisk bruk av RFID på garden.

Neste stopp – Eidsgaard Hotell i Gol sentrum . Eit lite , eldre koseleg hotell som gav oss eit triveleg opphald med god mat.

Resten av kvelden stod til den enkeltes disposisjon....

Før me sette oss i bussen på veg til nye inntrykk og opplevingar samlast me til organisasjonssamling. Her fekk me tatt opp ulike saker lokallag og andre såg behov i å diskutere.

- Dyrskuen –
 - Samle fleire av aktivitetane på Sterke-Nilstunet
 - Nytte Dyrskuen til markering av 60 års jubileet
- Orientering om NM i gjetarhund i 2010
- Klyppekurset
- Kurs i Dyrevelferd. Oppmoda lokallaga om å nytte dette kurset til å komme saman og skape eit miljø
- Orientering omkring Værmønstringa hausten 2008
- Organisasjon – innspel
 - Ei bønn om å vitalisere/engasjere lokallag, spesielt leiarane.
 - Styre bør lage ein strategi for vitalisering av organisasjonen

Inn i bussen , og vidare oppover dalen. Her møtte me, kanskje verdens ryddigaste geitebonde. Utruleg imponerende korleis ein kan ha det, som geitebonde. Egil Håheim orientera om drifta og garden. Geitebonde med ca 170 geiter. Nyombygd fjøs , mjølkestall med automatisk avtaking.

Til slutt møtte me ein gamal kjenning . Jon Lilleslett tok mot oss i nybygd hall med plass til 350 vinterfora sau. Ikkje heilt ferdig , men alltid like hyggeleg å treffe Jon og familien hans. Når me i tillegg fekk servera varme kveitebollar og Cognac... kan me vel avslutte med å si at turen var vellukka.

Torkjell Kolbjørnsgard prata uavlateleg opp gjennom heile dalen...Moro med lokal historie og kultur.

Opplæring.

Telemark Sau og Geit har nok ein gong arrangert kurs i sauklypping . Denne gong i saman med Buskerud Sau og Geit. Også denne gong vart kurset lagt opp for både nybyrjarar og litt vidarekomne. Kurset vart halde på Slakteriet på Gol 19. - 21. august. Me hadde glede av å ha sertifisert klippeinstruktør: Sven Reiersen som hovudansvarleg mens vår eigen Gunnar Hugo var hjelpeinstruktør. Deltagerne fikk økt kunnskap om ull og ullsortering, hygiene og smitteforebygging, klippeteknikk og ikkje minst trening i handtering av sau og klippemaskin

Evalueringa av kurset viste at deltakarane var storfornøgde. Det einaste som mangla var telemarkingar. Me håpar at ved neste korsveg vil dette endre seg.

Organisasjonsarbeid

Det er gjennom året gjort eit forsøk på å halde kontakt med lokallaga. Denne kontakten er pr i dag ikkje god nok. Det at fleire tek i bruk e-post i det dagelege letter oppgåva for styret og sekretæren. Dette er ein rask måte å få ut informasjon på, samt at det kostar mindre enn den "gamledagse" måten. I samband med klyppekurset og haustsamlinga vart det utarbeidd ein folder som vart sendt ut til lokallag og sankelag. Dette var det ei meining med. Som fylkesstyre ynskjer me at lokallaga nyttar dette som eit tilbod til sine medlemmar. Det er , slik styret ser det , stort behov for å skape litt begeistring og optimisme i organisasjonen. Noko me vil arbeide vidare med i året me er inne i.

Avlsarbeidet.

I 2008 var utvalet samansatt slik:

Kari Tellefsen, Håvard Jønnardalen, Sigmund Romtveit og John Li.

Medlemene i nemnda blei innkalla til et konstitusjonsmøte i Høydalsmo tidleg i august. Der visa det seg at ingen var villig til å ta på seg vervet som formann . Etter det har det TSG sin representant John Li fungert som avlsansvarleg i Telemark, saman med sekretæren i TSG.

13 august blei medlemene i ring 91 og 96 innkalla til et møte i Morgedal, der Thor Blikkfeldt og Terje Bakken frå NSG. Tema for møte kva for mål ein skulle ha og organiseringa av avlsarbeidet framover. Dei aller fleste måtte på møte.

Økonomien i avlsarbeidet ser ut til å vera i god balanse.

Det viser seg vanskeleg å få utvalet til å fungere som ønska. Meir av ansvaret og arbeidet med avlsarbeidet vert frå NSG si side lagt over på værringane. Det er da naturleg at værringane tek meir ansvar for gjennomføring av avlsarbeidet knytt opp mot NSG. TSG legg ned avlsutvalet i sin noverande form , og opprettar ein avlskontakt i fylkesstyret.

Til orientering:

Høring ang. organisering av avlsarbeidet (avlsutval) i Telemark

Årsmøte i Telemark Sau og geit vedtok at organisering av avlsarbeidet i fylket skulle ut til høring i lokallag og værringar.

Telemark sau og geit står fritt til å velje organisasjonsform. Det gjer at alle forslag og organisasjonsmodellar mottas med takk.

Telemark Sau og geit har tidlegare hatt eit avlsutval. Gjennom tida med noko ulik samansetning og ulikt tal medlemmar.

I reglane rundt dette står:

På fylkesplan har fylkeslaget av NSG et rådgivende utvalg, Avlsutvalget for sau, som er juridisk og økonomisk underlagt fylkeslaget. Avlsutvalget i fylket har ansvaret for spredning av den avlsmessige framgangen fra avlsbesetningene til bruksbesetningene, blant annet kårning av værlam. I fylker hvor det ikke finnes et avlsutvalg, overtar regionutvalget disse oppgavene.

Me ber om :

- Forslag til organisering av avlsarbeidet
 - Avlsutval
 - Avlsansvarleg i styret i Telemark sau og geit
 - Andre forslag
- Forslag på personar til avlsutval
- Korleis organisere sekretariat
- Finansiering
 - Fordeling mellom lokallag og værringar
 - Fakturering av tenester
 - Påslag på sal av kåringslam/ granska verer
 - Andre forslag

Telemark Sau og Geit la svara frå høringa til grunn for utarbeiding av utvalet.

Årsmøte i Telemark Sau og Geit vedtok å sende organisering av avlsarbeidet i Telemark sau og geit ut på høring til lokallag og værringar.

Når svarfristen var ute hadde det komme inn 6 svar. Desse vart tillagt stor vekt i behandlinga av saka i styret i TSG 9 juni 08.

Moment til saka:

- TSG får tilført kr 10.000,- til avlsarbeid. Dette skal dekke drift og godtgjersle til leiar/sekretær.
- Kåringsavgift og godtgjersle til dommarane vert fastsett av NSG
 - Avlsutvalet er eit underutval som skal oppnemnst av styret i TSG, ikkje av årsmøte.

11/2008 Høring Avlsutval for Telemark

På bakgrunn av høringsuttaler gjer styret i TSG fyljande vedtak:

- Værringane oppnemner sin representant til avlsutvalet
- Tormod Høiset velges som fri representant
- John Li frå styre i TSG

Avlsutvalet oppnemner sjølv leiar /sekretær.

Økonomien er underlagt TSG. Godtgjøring til sekretær/leiar blir satt til 4500.- Fakturering av kåringsavgift skjer frå NSG. Lokallag vert fakturert kr 10.- pr medlem. værringane vert fakturert kr 100.- pr solgte vær på værmønstringa for å finansiere arbeidet i avlsutvalet.

Kåring i Telemark 2008

Kåring i Seljord 2. okt. for værring 96

Dommar: Jon Aslak Austjore og Knut Rønningen

Kåring i Vinje 3.okt for værring 91

Dommar: Arne Gilde og Gunnar Haugo

Kåring i Sauland 4.okt for værring 97

Dommar : Ken Lund og Gunnar Haugo

For alle andre som ynskjer å kåre lam i Telemark vert det heimekåring (gardskåring) etter fastsett rute

Reglar for gjennomføring av kårings-sjå i Telemark (berre lam frå værring 91,96 og 97)

- Kåringssjå for værlam er berre tillate etter skriftleg løyve frå Mattilsynet.
- Dyr frå buskapar som er bandlagte for smittsam sjukdom får ikkje møta på sjået.
- Styrar, dommarar og utstillarar må retta seg etter føresegner og påbod
- Kåringslam frå kvar enkelt besetning skal haldast i egne frittstående bingar.
- Under kåring skal dommaren dømme lamma i bingane
- Egna overtrekks fottøy skal nyttast , og skiftast ut mellom kvar besetning
- Det skal på kvart sjå være tilgjengeleg desinfeksjonsvæske. Td virkon eller klor

Kåringstype	Bedømte		Kåra		Kåra på disp		Vraka	
O-kåring	286	100 %	214	75 %	25	9 %	47	16 %
Kjøttkåring	14	100 %	4	29 %	7	50 %	3	21 %
Nor-X-kåring	6	100 %	6	100 %	0	0 %	0	0 %
Telemark	306	100 %	224	73 %	32	10 %	50	16

Kåringsstad	Antall	O-ind	Kropp	Bein	Ullkval	Ullmeng	Sum poeng
Østfold	39	120,8	8,36	8,1	8	8,1	153,3
Akershus	87	125,6	8,3	8,03	8,16	8,46	158,6
Hedmark	494	125,4	8,42	8,43	7,9	8,18	158,3
Oppland	780	126,6	8,41	8,25	8,21	8,53	160
Buskerud	468	130,9	8,96	8,66	8,41	8,62	165,5
Vestfold	47	130,4	9,13	9,04	8,47	8,64	165,7
Telemark	214	123,4	8,55	8,67	8,07	8,34	157
Aust-Agder	134	122,3	8,54	8,38	8,02	8,46	155,7
Vest-Agder	220	125,3	8,41	8,38	8,37	8,45	158,9
Rogaland	1048	125,6	8,45	8,21	8,04	8,16	158,5
Hordaland	1102	123,7	8,46	8,28	8,33	8,3	157,1
Sogn og Fjordane	788	123,5	8,73	8,41	8,22	8,51	157,4
Møre og Romsdal	527	126,1	8,44	8,32	8,41	8,4	159,7
Sør-Trøndelag	499	126,8	8,33	8,2	8,11	8,24	159,6
Nord-Trøndelag	271	130,4	8,05	7,93	7,96	8,02	162,3
Nordland	662	126,5	8,37	8,36	8,2	8,17	159,6
Troms	360	126	8,25	8,38	8,14	8,09	158,9
Finnmark	82	125,3	8,33	8,22	8,26	7,94	158
Landet	7822	125,8	8,47	8,33	8,19	8,32	159

Vrakingsårsak	Telemark			Landet		
	Antall	% av vraka	% av bedømte	Antall	% av vraka	% av bedømte
Testiklar	2	2,1	0,3	124	2,9	0,6
Horn		0	0	31	0,7	0,1
Feil bitt		0	0	60	1,4	0,3
Lause bøger		0	0	92	2,1	0,4
Kryss		0	0	2	0	0
Bein	1	1,1	0,2	259	6	1,2
Dyrehår	2	2,1	0,3	241	5,6	1,1
Svarte hår	2	2,1	0,3	89	2,1	0,4
Marg	23	24,2	3,8	335	7,8	1,5
Grov ull	1	1,1	0,2	33	0,8	0,2
Glissen ull		0	0	59	1,4	0,3
Filta ull	6	6,3	1	181	4,2	0,8
Kort ull	2	2,1	0,3	70	1,6	0,3
Utypisk spælull	3	3,2	0,5	42	1	0,2
Ullmengde		0	0	1	0	0
Vektavvik	1	1,1	0,2	47	1,1	0,2
O-indeks	1	1,1	0,2	75	1,7	0,3
Sumpoeng		0	0	13	0,3	0,1
Anna	2	2,1	0,3	90	2,1	0,4
Helhetsvurdering	2	2,1	0,3	210	4,9	1
Ukjent	2	2,1	0,3	3	0,1	0
Totalt	50	100	8,3	2057	100	9,5

DITT LOKALE ALTERNATIV

*Kortreist og lokal
mat*

**Kåret til Norges beste
pølser i NM 2008**

4790 Lillesand

Tlf.; 3727 0228

www.slaktereide.no

FORMEL

FORMEL Sau

Stimulerer mjølkeproduksjonen hos søyene og gir høy lammetilvekst. Utviklet for å sikre et godt vommiljø hos søyene og høgt grovfôropptak i lammeperioden.

- Høy proteinkvalitet sikrer god mjølkeproduksjon
- Høyt innhold av E-vitamin styrker immunforsvaret hos søye og lam
- Tilpasset mineralinnhold
- God og stabil smak

Værmønstring på Dyrskuplassen

Etter ein diskusjon internt i Telemark Sau og geit, og møte med Mattilsynet fikk me løyve til å halde værmønstring i Seljord. Dette vart gjort nesten etter gamal god oppskrift....`
Ikkje alle såg på krava som lette å gjennomføre , men det gjekk mykje betre enn frykta.
Det var viktig å halde fokus på fotråde, og problematikken mellom miljøskapande aktivitetar og smittebeskyttelse.

Reglane som vart innført var desse:

1. Værane til dei einskilte ringane må haldast frå kvarandre
2. Inn- og ut-transport til husdyrhallen må skje gjennom eigen inngang for kvar ring.
3. Veterinær skal være til stades og undersøke alle dyr (og klauver) før dei slepp inn i Husdyrhallen.
4. All møkk må kontinuerleg fjernast frå gangvegar ,og der værane er oppbundne.
5. Det er ikkje tillete å mønstre værane
6. Alle værane skal fotbadast når dei forlet Husdyrhallen.
7. Dommarane skal skifte overtrekkstøy mellom kvar ring.
8. Husdyrhallen skal vaskast og desinfiserast etter utstillinga.

FATLAND ØLEN AS

TELEFONER:

SLAKTERI: 53 77 55 00

PRIVAT: 53 76 89 29

TELEFAX: 53 77 55 55

Årsrapport frå avslutvalet for geit.

På grunn av prosjekt "Friskare Geiter" og smittesaninga i Telemark har Vinje Bukkering vore ute av drift dei siste åra. Det vart sett inn berre to bukkar til gransking hausten 2007. I 2008 vart det ikkje sett inn nokon. Det er derfor grunn til å tru at avkomsgransking gjennom bukkeringar, slik me kjenner det i dag er på veg ut. Det vil bli erstatta av "jamsidesgansking" på buskapsnivå, med stor vekt på bruk av semin i buskapen. Informasjon om dette vil koma ut geitehaldarane våren 2009.

Kåring av bukkekje

Avslutvalsleiaren i saman med Husdyrkontrollen sto for kåringa 2008. Det var heimekåring, der alle som yngste det kunne få domarane på garden. Kåringa vart halden den 12.juni. Det var meldt inn 21 bukkekje til kåring, og 15 av desse vart kåra. Beste bukkekje vart 2008236 Berggut frå Hege Gonsholt og Jon Olav Hauge i Arabygdi med 146,0 poeng. Bukkekje med best eksteriør var 2008244 Fawazsønn med 9 i eksteriørpoeng. Eigar Wenja Rui, Rauland. Båe desse bukkekjea fekk gåvepremie frå Vinje bukkering.

Sluttord

Geitehaldet er inne i ei spanande tid både når det gjeld marknad, helse og avl. Når det gjeld avl, så er det som nemnt tidlegare ei total omlegging, med stor satsing på semin. Det er derfor å håpe at flest mogleg gjeng /har gått på seminkurs og nyttar seg av den gevinsten som dette gjev. Dette er ikkje minst viktig for å halde på eit godt geitemiljø.

Edland februar 2009.
Sigmund Romtveit
(sekr.)

Rapport frå geitehaldet 2008

Det har vore 2 store oppgåver for geitenæringa i fylket i år – avslutninga av prosjektet "Friskare geitar, kje-sentral i Edland" og arrangemanget "Geitedagar i Vinje".

Tal frå husdyrkontrollen viser at det er ein liten nedgang også i antal årsgeitar, men kg mjølk pr.geit har auka noko dei seiste åra.

Det er framleis ikkje høve for nye å starte opp med geitemjøl, utan å måtte foredle alt sjølv, men; ein **Kan** håpe at det no vert opna for nyetablering innanfor geitenæringa og, slik som det vart for ku ved jordbruksforhandlingane i 2008....

Hausten 2008 var det dessverre ein geitehaldar i Vinje som valde slutte. Den private delen av kvota vart kaupt opp av andre produsentar i området, og i tillegg til kaup av den statlege delen, slik at mengda mjølk levera til Tine sitt anlegg i Haukeli – frå produsentane i Telemark, ikkje vert redusera.

Prosjektet "Friskare geitar, kje-sentral i Edland" har hatt som mål at alle geitebuskapar i fylke skal vera sanera ved utgangen av 2009. Ved årsskiftet 2007/08 var det 16 sanera buskapar i fylke, og 4 sto for tur til å nytte seg av kje-sentralen i Edland.

Dei 2 tidlegar åra hadde 8 geitehaldarar fengje fora fram til saman over 500 "nye" friske kje der ☺

Dette seiste året var det 2 deltakarar på den største fellesstøylen og –i utgangspunktet - 2 store enkeltprodusentar som skulle sanere, og me måtte leige endå eit fjos til framføringa. Me starta opp i desember 2007, men undervegs vart det klart at den eine av dei 2 enkelt produsentane utsette saneringa. Me kunne då stoppe mottak av kje ved utgangen av februar då me hadde nok til dei 3 buskapane.

Det var ein utfordring å fore 70-80 ”skrikarungar” med ei tåteflaske ☹️ men det gjekk betre etter kvart... ☺️

Noko større tap hadde me dette året enn dei 2 tidlegare åra, men det var ikkje til å unngange.

Våren 2008 skjedde det noko tragisk – brått og uventa døydde Olav Seltveit, den eine av dei 3 deltakarane i prosjektet ☹️

Dette førde til ein del endringar også for prosjektet, og sjølv sagt og for den eine av dei 2 gjenverande deltakarane, som hadde skulla starta opp i samdrift med Seltveit.

Seltveit var ein dyktig og engasjera geitehaldar som kjem til å bli sakna.

I overkant av 300 kje/honer vart sleppt på beite i Edland/ Haukeli sommaren 2008 – til glede for alle i bygda etter kvart som dei ”gnog” ned tre og buskas ☺️ Slik sett har arbeidet med saneringa vore positiv for fleire enn den enkelte geitehaldar og næringa.

Det har dessverre vore ein del tilbakefall av byllesjuka (den eine av dei tre sjukdommane ein sanerar for) i dette året. Ikkje berre her i Telemark, men og i andre delar av landet. Detta har ført til stor frustrasjon og mykje diskusjon innan i næringa, og mykje hovudbry for leiinga av prosjektet og fagmiljøa ved m.a. veterinærane.

Omkring 40 av kjea/honene som var på sentralen i år, fekk etter prøverunden i august status som **påvist** eller **gråsoner**. Desse vart då isolera og fylgd særleg opp av prosjektet "Friskare Geiter". Det var tekje nye prøver om lag kvar 6.veke, og til seist i desember vart 2 av desse avliva og obdusera for å sjå om dei kunne finne ut noko meir om denne sjukdommen.

Status for Telemark i dag er at **4** av dei no 18 sanera buskapane i fylke har per definisjon byllesjuka, medan mange har tilfeller av enkeltdyr som har status påvisa gjennom blodprøve.

Dødsfallet til Olav Seltveit førde til eit "overskot" av friske kje hausten 2008, og desse kunne då omfordelast til dei som hadde vorte hardast råka av tilbakefall av byllesjuka, slik at tapet ikkje vart så stort. Elles legg no prosjektet opp til at dei som vert pålagde å slakte ut dyr grunna tilbakefall skal få tapet kompensera av "Friskare geiter".

Dyrsku'helga skulle me arrangere "Geitedagar i Vinje" – ei fagleg og sosial samling for geitehalderar i heile landet.

Det har vore eit ynskje frå andre landsdelar om å legge geitedagane til Dyrsku'n då dei gjerne ville oppleve det.

Dette var sjølvstekt utfordrande for geitemiljøet i fylke, då dei fleste er svært opptekne under Dyrsku'n – anten gjennom **produsentlaget** eller **Tsg**. Men, takka vere mange som sto på lot dette seg gjera! ☺

Det var om lag 150 deltakerar på Geitedagane i år, og det er me som arrangørar svært nøgde med! ☺ Me hadde lagt opp til avslutning av arrangementet på Dyrsku'n, slik at dei skulle få med seg geiteutstillinga, kjeoppvisninga og gjetarhundoppvisninga – i tillegg til traktorar og spekepylser ☺ Deltakarane var svært fornøgde etter timar på Dyrsku'plassen, og helga i Vinje/Seljord! ☺

TSG tok for nokre år sidan initiativ overfor Landbruksselskapet og dyrsku'stynet om å få ein eigen dag for småfe under Dyrsku'n. Me har ikkje fengje ein heil dag, men me har fengje meir plass i fjose på sundagen, og i programmet frå scenen – det er me svært glade for! ☺

I år som i fjor hadde me ungar

ved Edland skule, som saman med Annette Lie (instruktør) trena i nokre få, intense timar for å få kje til å balansere, hoppe og ”gjera triks” ☺

Både ungar og kje gjekk inn for oppgåva med stor iver, og resultatet blei to kjempeflotte oppvisningar på sundag. ☺

Dersom me får lov, er me klare med nye triks i år! ☺

Resultat Telemark sau og geit

<i>KontoNavn</i>	<i>KontoSum</i>
RESULTATREGNSKAP	
Driftsinntekter	
3401 Kontingent	48 190,00
3402 Høstsamling	34 500,00
3410 Inntekter Avlsarb.	41 025,00
3501 Inntekter Dyskun	7 002,00
Sum Driftsinntekter	<u>130 717,00</u>
Driftskostnader	
4020 Utg.avlsarbeid.	-44 273,26
5101 Utg. Høstsamling	-36 819,00
5300 Honorar styre	-11 000,00
6900 Telefon	-1 000,00
7101 Kjøregodtgjørelse	-15 550,00
7600 Gåver / Premier	-7 920,00
7700 Utg Dyskuen	-5 304,54
7701 Styremøter	-2 251,43
7702 Årsmøte	-10 556,00
Sum Driftskostnader	<u>-134 674,23</u>
DRIFTSRESULTAT	<u>-3 957,23</u>
Finansposter	
8040 Renteinntekter	2 147,33
8140 Renteutgifter og gebyrer	-143,00
Sum Finansposter	<u>2 004,33</u>
ÅRSRESULTAT	<u>-1 952,90</u>

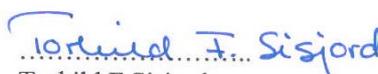
Balanse Telemark Sau og Geit 2008

<i>KtoNr</i>	<i>KontoNavn</i>	<i>KontoSum</i>
EIENDELER		
	Omløpsmidler	
1500	Kunder, debitorer	16 675,00
1900	Kontanter	1 130,00
1910	Bank, ktnr 2699.41.36185	48,33
1911	Beholdning T-skjorter/Caps	7 784,50
1920	Bank , ktonr 2694.2500962	19 350,20
1921	Bank, ktonr 2604.5502796	12 079,00
1922	Bank,ktonr 2801.0960268	28 532,00
1923	Bank, ktnr 2801.20.86875	14 395,79
	Sum Omløpsmidler	<u>99 994,82</u>
SUM EIENDELER		<u>99 994,82</u>
GJELD OG EGENKAPITAL		
	Egenkapital	
2050	Opptjent egenkapital	85 269,72
2099	Årsresultat (Opptjent egenkapital)	-1 952,90
	Sum Egenkapital	<u>83 316,82</u>
	Kortsiktig Gjeld	
2400	Leverandør, kreditorer	14 364,00
2900	Skatt	2 314,00
	Sum Kortsiktig Gjeld	<u>16 678,00</u>
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		<u>99 994,82</u>

Gunnar Haugo

John Li

Hilde Sølverød

Torhild F Sisjord

Tone Edland

Strategiplan for 2009-2012

⇒ STYRKING AV ORGANISASJONEN

Styret skal:

- Være eit tydeleg bindeledd for lokallag og medlemmar i fylket
- Styrke økonomien for å gje større handlingsfridom
- Tilby hjelp til lokallag og medlemmar som ynskjer å lage til arrangement som er med på å styrke miljøet i fylket.
- Legge til rette for arrangement som er meint som ein inspirasjon for småfeholdaren.

⇒ KONTAKT MED LOKALLAG

Styret skal

- Hjelp fram studiearbeid i lokallaga
- Sende ut informasjonsskriv til lokallaga
- Auke kontakten mellom fylkeslag og lokallag
- Yte hjelp i samband med lokale saker og møter
- Sende ut referat frå fylkestyremøte til lokallagsleiarane pr e-post

⇒ FAGARBEID

Styret skal:

- Bidra til å spreie den avlsmessige framgangen frå avlsbesetningane til bruksbuskapane, bl a ved å legge til rette for kåring og omsetninga av avkomstgranska værere.
- Ta del i den landbrukspolitiske dagsorden , og arbeide for å få det beste ut av den til ei kvar tid gjeldande landbrukspolitikk.
-

⇒ PROFILERING

Styret skal:

- Fylje opp representasjonsoppgåver i ulike lag og organisasjonar
- Utvikle Sterke-Nils tunet på Dyrskuen i Seljord . Gjere dette til ein hovedarena for vårt utovervendte arbeid.
- Prøve å få innpass i presse og media på saker som omhandlar småfeholdet

Tiltaks- og aktivitetsplan – 2009

Jfr Strategiplan	Aktivitet	Beskrivelse	Mål	Inntekt	Kostn.	Ansvar	Frist
Styrking av organisasjon							
	Fagtur til Irland	Alle medlemmer				Styret	August
	Tillitsmanns-/ Høstsamling	Tillitsvalte i TSG+ beitelag Lokallagsstyra og andre interessera medlemmer	Auke aktiviteten i lokallag og ha gjensidig utveksling av informasjon mellom lokallag og fylkeslag.			Styret	Medio nov
	Markere TSG`s 60 års jubileum		La jubileet være ein del av ynskje om å gå i gang med dei neste 60 med " friskt mot"			Styret	Heile året
Studie og informasjonsarbeid/ kontakt med lokallag							
	Besøk frå TSG	Lokallag	Være til hjelp og støtte for lokallaga i fylket			Styret	
	Sende ut informasjon frå TSG , på e-post, minst to gongar pr år.	Lokallagsleiarar	Halde nær kontakt med lokallaga				Vinter/ haust
Fagarbeid							
	Klyppekurs	Alle medlemmar				Styret	Medio okt.
	Kåringsjå og Fylkesutstilling for værere	Sauehaldarar	Legge til rette for arr tilknytt avl utifrå dei retningslinjene som til ei kvar tid er gjeldande			Avlskontakten	haust
Profilering							
	NM i bruk av gjeterhund i 2010	Gjeterhundmiljøet i Norge og interesser i tilknytning .	Saman med TGL arrangere eit godt mesterskap som kan styrkje organisasjonen og gje eit økonomisk bidrag til TSG`s rekneskap.				Heile året
Styrearbeid							
	Styremøte						april, aug, sept/okt, des, jan, feb
	Årsmøte						mar.09

Årsmelding For Telemark Gjeterhundlag 2008

Styrets sammensetning i 2008

Leder- Arne Loftsgarden, Hjartdal
Nestleder- Åsne Nyland, Seljord
Kasserer- Tove Funnemark, Lunde
Sekretær- Gunvor Mandt, Tokke
Styremedlem- Knut Johan Hvistendahl, Ulefoss

Varamedlemmer:

Kari-Anne Nordbø, Nissedal
Margrete Ims Langåsdalen, Hjartdal
Hege Heisholt, Tinn

Revisorer:

Finn Øystein Heisholt, Miland
Turid Ree Bjørnerud, Tinn Austbygda

Valgkomite

Sven Dahl, Drangedal
Wenche Folkestad, Bø
Kirsten Homme, Tokke

Redaksjonen i "Gjetarhunden"

Jan Toralf Omtveit, Kviteseid
Eivind Folkestad, Bø
Hilde Sølverød, Siljan
Arne Loftsgarden, Hjartdal

Styremøter:

Det har vært 9 styremøter i 2008.

De sakene det har vært mest arbeid med i år som tidligere er planlegging og gjennomføring av aktivitetsplan, planlegging av prøver samt opplegg for treningssau.

Vi har også fått NM 2010 og starta litt med arbeidet fram mot dette.

Medlemsmøter:

Det har vært 1 medlemsmøte.

Andre møter:

Styret hadde et møte sammen med styret i TSG for å starte planlegginga av NM 2010.

Aktivitetsplan:

Alle aktiviteter er gjennomført.

Gjeterhundprøver:

Det har blitt arrangert 3 gjeterhundprøver i Telemark i 2008. Vårprøva i Seljord samla i år 35 startene i kl 3 og 8 i kl 1, ser ut til at denne prøva er blitt tradisjon og blir prioritert av folk fra både øst og vest. Ellers har det blitt arrangert 1 prøve i forbindelse med treningssamling i tillegg til fylkesmesterskapet ble i år arrangert sammen med Vestfold, dvs Telemark stod for alt

det praktiske. Eivind Folkestad med Wickey vant fylkesmesterskapet, og kvalifiserte seg med det til å representere Telemark i NM i Stryn.

Bruksprov:

Også i 2008 har det blitt godkjent nye gjeterhunder i Telemark, disse 10 ekvipasjene vil laget få gratulere med oppnådd bruksprov:

25496/07	Bett	Fører: Eivind Folkestad
ISDS271684	Kilcreen Tan	Fører: Arne Loftsgarden
Ureg.	Mickey	Fører: Joacim Skogsrød
19629/05	Gulli	Fører: Anne Buer
18885/02	Moll	Fører: Svein Arvid Tørre
03861/07	Lissi	Fører: Inger Lise Loftsgarden
V1196/2007	Vega	Fører: Tove Funnemark
ER13100/07	Tending J	Fører: Lillian Brenden
07339/05	Akersborg Ben	Fører: Arne Loftsgarden
21440/05	Happy Flipp	Fører: Anette Kristiansen

Treningssamlinger:

Der har blitt arrangert 3 treningssamlinger med bra deltakelse. To har vært på dyrskuplassen og en hos Helge Loftsgarden.

Det var også invitert til treningssamling sammen med hovedkurset, men der ønska alle påmeldte å delta på kurset.

Vi takker instruktørene som stiller opp på samlingene våre,

Dommere:

Laget har 1 dommer – Gunvor Mandt, og en dommeraspirant: Gårder I Kvålseth.

Instruktører:

Laget har følgende instruktører:

- Tjodleif Bolkesjø
- Gårder Kvålseth
- John Li
- Gunvor Mandt
- Kathrine Rud
- Ramon Sem
- Carl Erik Smørgrav
- Ann Kristin Teksle
- Tove Funnemark
- Wenche Folkestad

Hovedkurs:

Det blei arrangert hovedkurs med Torbjørn Jaran Knive og Karen Bilstad som instruktører.

Dette var hos Olav Bjørge 20 mars, men grunna ekstremvær dagen etterpå blei andre dag utsatt til seinare.

Dette blei da 24 mai hos Helge Loftsgarden.

Det var ca 15 påmeldte.

Treningssauen:

Treningssauen var oppstallet hos Helge Loftsgarden i Seljord fram til augustsamlinga.

Deretter ble flesteparten flytta til Lonar i Hjartdal.

Laget har fortsatt sommerbeite på Lykka i Seljord, men der er det ikke plass til mange dyr.

Alle dyra er nå utstyrt med bjøller og klaver med navn på og det er blitt laga regler for trening. Det har pågått organisert trening både våren 2008 og hele høsten fram mot jul.

Annen trening:

Laget har ikke hatt organisert trening andre steder enn i Seljord og i Lonargrenda.

Dugnader:

- Planlegging og gjennomføring av hovedkurs
- Klipping av treningssau
- Diverse leiting etter og flytting av treningssau
- Gjerding på Lykka
- Gjerding på Loftsgarden
- Gjerding på Lonar
- Leiting etter geiter
- Arrangering av gjeterhundprøver
- Treningssamlinger
- Planlegging av og gjennomføring av oppvisning på Dyrskuen
- Dansebandfestivalen
- Countryfestivalen

Stander der laget var med:

- Minidyrsku'n på Søve, enkel gjeting blei vist
- Dyrsku'n, stand sammen med TSG, 2 nye ønsket medlemskap i laget.

Aktivitet utenfor Telemark:

- Åpen gård på Skaugum i Akershus i august. Kathrine og Gunvor hadde gjeterhundoppvisning. Enkel men vellykka
- Småfedagar i Valle i Aust-Agder i oktober. Oppvisning av Eivind og Arne. Forholdsvis avansert og svært vellykka.
- Gjeterhundkurs i Valle i Aust-Agder i nov/des, Ann Kristin, Kathrine og Gunvor holdt kurs

for ca 20 deltakere. Vi tror det var vellykka.

Medlemmer:

Laget har ca. 100 betalende medlemmer

Økonomi:

Lagets økonomi er god. Medlemmene har vært flinke til å møte på dugnad, noe som har gitt laget en inntekt på kr. 16600,- Ellers er hovedinntekten medlemskontingent. Detaljer blir presentert i regnskapet.

Medlemsbladet Gjetarhunden:

Medlemsbladet har kommet ut med 4 nummer i 2008.

Lagets hjemmeside:

Lagets hjemmeside er blitt endret enda en gang, denne gang til en enklere versjon. Gevinsten med dette er enklere oppdatering. Lager ønsker å bruke sida aktivt til å gi medlemmene løpene informasjon om trening og andre aktiviteter. Hjemmesida er ikke, og vil ikke bli noen erstatning for medlemsbladet Gjetarhunden.

Til slutt vil styret i Telemark Gjetarhundlag få takke alle som støttar laget med dugnadinnsats, instruktørene til laget, de som stiller arealer til disposisjon til prøver og trening og de som staller opp treningsauen for laget.

Telemark Sau og Geit 60 år.

Gratulasjon og helsing til ein 60 åring frå ein som har vore med i godt 40 av desse, og som "Even Brattbakken"sa det, "slik je ser det".

TSG har vore ein sterk og svært viktig organisasjon. Den vart starta i 1949, jamvel med førstehjelp frå den statlege representanten, fylkesagronom Erling Eriksen. Erling Eriksen var formann i 4 år, og seinare sekretær så lenge han var fylkesagronom. Som sekretær vitja han alle lokallaga ein gong i året. I fylkeslaget sine lover heitte det heilt til uti 1980 åra: *Fylkeslaget er knytt til Norsk sau- og geitalslag og er underdeil av Telemark Landbruksselskap*. Telemark Landbruksselskap nemnde opp to av medlemmene til styret i laget.

Gunnar Sollid tok over etter Eriksen. Han var formann i to bolkar på til saman 10 år. Dette er det lengste nokon leiar i TSG har fungert. Sollid hadde "auga" for dyr, han var ein sikker og velsett sauedomar som gjorde mykje for småfehaldet.

Mange andre har og gjort mykje for dette laget. Laget har hatt ein markant plass i det landbrukspolitiske landskapet, og det har på mange måtar vore ein viktig premissleverandør. Så lenge TSG hadde fylkesagronomen som sekretær og kasserar, var laget ein friplass for sjølvstendig tenking som fleire hadde respekt og otte for. Mellom anna var Senterpartiet svært redd at ein skulle nytte leiaren i Landbrukskomiteen, Berge Furre, for mykje i Telemark. Ein kar som Lars Romtveit, åtvara Bondelaget mot, han kunne verta ein farleg mann om han fekk byggja seg opp i TSG.

På 70- og 80- talet var alltid stortingsrepresentantane frå Telemark invitera og representera på årsmøta i Telemark Sau og Geit.

TSG har gjennom tida teke del i, og sjølv stått for mange store arrangement og tiltak. Ein kan nemna tiltak på "Dyrskun", småfedagar, fjell- og beitedag m.m.

Ved 25-års jubileet, hadde TSG eit større arrangement på "Dyrskun". Ein hadde program frå scenen der ein synte klede og andre produkt frå sau og geit, og der Einar Løndal spela til. I den store hallen ved elva, hadde vi utstilling. Utstillinga var organisert i emna: miljø, arv og produkt. Her fekk ein både sjå, ta på og smake.

I 1975 hadde laget ansvar for ramma kring landsmøte/årsmøte i Norsk Sau- og Geitalslag på Bolkesjø. Styret i TSG var hovudnemd for arrangementet, men ein hadde og nemnder for festen, innkvartering og pressa. Forfattaren Halvor J. Sandsdalen tok del under opninga, det same gjorde ekteparet Buen med musikk og song. Vidare var det velkomst og helsingstaler frå ulike hald. Seinare i programmet tala statsråd Torstein Treholt og leiaren i landbrukskomiteen på Stortinget, Berge Furre. Landsmøte på Bolkesjø er det største NSG nokon gong har hatt. Der møtte 100 utsendingar meir enn det før hadde vore på årsmøta. Innkvarteringsnemnda, med Neri Våle i spissen, hadde ein stri jobb. Småfefolket fylla alle hotella på Bolkesjø, Notodden og i Sauland.

Telemark Sau og Geit har i alle desse 60 åra, vore oppteken av dei store ressursane som ligg i våre fjellbeiter. Styra, har gjennom tida, peika på at Telemark burde hatt mykje meir småfe på fjella som det dei har hatt. Det ein har peika på, er at der bør leggjast beiteplanar før andre utanom landbruket, tek over styringa av våre fjellressursar.

I 1970 var her 4 organisera sankelag, i 1977 hadde ein 41. Det første fylkesutvalet for organisera sankelag hadde fylkesagronom Klaus Stenersby som formann. Dei andre på laget var konsulent Einar Fjeld NSG, fagsekretær Helge Fagerbakke NSG og formannen i TSG, som den gong var underteikna. Styret for TSG, oppnemnde i 1976 eit eige gjætarhundutval der Knut Veum var formann. Elles i utvalet var Olav Brauti, Gunnar Brekke, Gunnar Stordalen og Lars Romtveit som varamann. Tevlinga om fjellet, av både 4-beinte og 2-beinte, har auka dei siste åra. Dette har engasjert laget sterkt. Både ville og tamme rovdyr representerer utfordringar som er vanskeleg å takla.

Avlsarbeid med småfe har alltid engasjert bøndene. Staten ved fylkesagronomen, hadde ansvar for fylkesutstillingane. Sau og geitalslaget hjelpte til med utstillingsplassen. Utstillingane av husdyr var ein svært viktig faktor for det fagsosiale miljø.

I 1967 var der fylkessjå i Seljord, Vinje, Tinn og Fyresdal, med til saman 594 katalog- nummer. Seljord-utstillinga var den store sentralutstillinga for verar. Dette var og det største sjået med 290

innmelde dyr. Ein stilla vaksne verar, risbitverar, tilsvarande bukkar, søyer med lam, gimrar med lam, gimrar utan lam og dyr med avkomsgruppe. Sauerasane var dala, spelsau og rygja. Ein tenåring i Vinje stilla ut sau med 2 lam. Sauen heitte "Huldra" etter "Ringdølen" og "Rita". Tenåringen heitte Sigmund Romtveit.

Telemark hadde på denne tida mange svært dugande husdyrhaldarar. Fleire av desse fann det nye avlsopplegget med vêrringar og indeksar lite høveleg. Det nye avlsopplegget vart diktert frå høgskolen på Ås og departementet. I det første avlsrådet for sau, var der ingen representant frå Norsk Sau- og Geitealslag. Dette fortel om ein konflikt ein endå kan ane tradisjonen frå..

Kampen mot sentralisering har gått att i arbeidet hjå TSG. Jamvel om ein har vunne dei første rundane, så har "tyngdelova" vunne til sist. Eg kan her peika på kampen om sesongslakteri i Vinje, slakteriet på Notodden og til slutt slakteriet i Skien. Ein kan og peika på geitost-ystinga på Edland. Foldsæ landbruksskole var og eit kompetansesenter ein ønska å ta vare på ved å byggja ut geitehaldet ved skolen. Fylkeslandbruksstyret var positiv til det. Fylkeslandbrukssjefen seier mellom anna i svarbrevet i 1976: "*Eg rår til at opplæringa i geitehaldet blir bygd ut på Foldsæ, eventuelt ved einkilte særkurs*"

Laget vårt har og teke initiativ for å få i gang nye foredlingar av råstoff frå sau og geit.

Dette gjeld mellom anna reining av geit- og saueskinn, spinning av ull frå spelsau. Telemark Ullvare L/L var eit av desse tiltaka TSG var med i. Seinare reorganisering av same verksemda. Rapporten frå dette arbeidet var ein viktig faktor for "Polarull- prosjekt".

I 1988 var Lars Romtveit og underteikna inne hjå statsråd Gunhild Øyangen og la fram tankane om eit Polarull-prosjekt, der også Island var ønska med. Statsråden lova midlar.

Midlane laut gå gjennom ein organisasjon eller instans. Lars og eg meinte det naturlege var at NSG var den rette til dette. Jamvel om NSG fekk kr.200 000 opp i hendene, så var dei ikkje særleg nøgd. Dei ville ikkje ha Lars Romtveit med i det vidare arbeidet. Eg sa klårt i frå at utan Lars var heller ikkje eg med. Dette tilgav aldri leiinga i Parkvegen 71. Les Soga om smalen, side 258.

På tross av mange vanskar, makta vi å få skild dekkull og botnull maskinelt i Bradford. Vi prøva først i Frankrike, men der hakka ein sundt botnulla, så der gav vi opp. Den skilde ulla spann ein så fram ved Dale fabrikk, og vevinga vart gjennomført ved Gudbrandsdalens Uldvarefabrik AS.

Utbrot av tidlegare ukjente småfesjukdomar har skaka laget. Ein kan nemna mædi, skrapri og paratuberkolose på geit. Restriksjonar og omstillingar har ført til at ein har fått kontroll på sjukdomane. Som eit lysande døme på god handtering kan prosjektet "friskare geiter" stå. Vi hadde og eit hardt angrep av toxoplasmose hjå Knut Veum våren 1975. 194 lam strauk med, berre 21 lam levde. Dette katastrofetapet førde til at det vart opna for økonomisk erstatning for liknande tap.

Telemark Sau og Geit har hatt og har store samfunnsnyttige oppgåver. Det vil laget også ha i framtida. Korleis oppgåvene skal vera, må ein berre tenkja seg.

Framtidstenking er ein interessant, men lite eksakt forskning. Spor i fortida og bilete frå vår eiga tid, kan seia oss noko. Uventa hendingar og ønsketenking kan føra til at røyndomen ligg langt unna dei bileta ein hadde laga, eller det ein meinte å sjå i glasskula. Kan "glasskula" seia oss noko om framtida til Telemark Sau og Geit? Arne Garborg sa: *vesle vitet strekk kje til ei tru må stø opp under*. Eg trur. Eg trur eg veit at Telemark Sau og Geit rår over enorme resursar. Spørsmålet er om vi vågar å ta det inn over oss. Fylkeslaget vil i framtida bety langt meir for småfehaldet i våre innlandsbygder enn kva landslaget kan gjera. TSG kan spissa si verksemd mot det ideelle, det sereigne og helsesame med høg kvalitet, det funksjonelle mellom god resursutnytting og det kulturelle, både i klede, mat og landskap, kort sagt det samfunnsstenlege. Vi kan ha produsentar som nyttar våre enorme fjellområdar til produksjon av eksotiske og særmerkte råvarer i gode dagar, og som samstundes er beredskaps-potensiale i vankelege tider.

Landslaget på si side kan vanskeleg dette. Dei vert slitt mellom "industriproduksjonen", representera ved sauene som lammar heile året, og "fjellets slåttekår", mellom importert av ammegeit og norsk mjølkegeit. Vidare mellom avlsarbeid for dei få, og tenesteytingar som femner alt og alle i småfehaldet.

Ein organisasjon som sel "arvesølvet", Parkvn. 71, kan knapt veksa seg sterk. Men skulle den det, vil gamle "fiendar" dukka oppatt både i og utanom landbruket.

Telemark Sau og geit kan og bør hjelpa landslaget ved å vera ein aktiv pådrivar for eit visjonært småfehald. Nå som NSG er huslaus i Oslo, bør fylkeslaget reia grunnen for sekretariatet på

Dyrskuplassen i Seljord. Her vil Norsk Sau og Geit koma i høvelege omgjevnader, og dei vil ha landets beste marknadsplass med tanke på både produsent og forbrukar.

Eg gratulerer jubilaranten, og ønskjer lukke til med dei store og fine oppgåvene i framtida.

Ingvar Sundvor

Team sau består av ca 25 rådgjevarar på sau med allsidig praktisk og teoretisk kunnskap om sauehald.

Best på sau sammen med oss!

Sauekontrollen

Sauekontrollen er det landsomfattande registrerings- og planleggingsverktøyet for sau. Data frå Sauekontrollen gjev grunnlag for å bli ein betre sauebonde fordi det er lettare å få oversikt over forbedringsområde og sjå utviklinga i drifta år for år.

Sauekontrollen er også ein god dokumentasjon på eiga drift i høve til kvalitetssystem og styresmakter. Team sau har ansvaret for lokal drift av Sauekontrollen hjå våre medlemmer.

Registreringsalternativer:

- Bonden registrerer direkte på Sauekontrollen si internettside (web-versjon)
- Bonden registrerer i eige program og sender data over til Sauekontrollen (LED-sau og Bondeversjon)
- Rådgjevar registrerer frå lister tilsendt frå bonden (Vanleg medlem)

Innhald:

- Registrering av data/ brukarstøtte ved eigenregistrering av data
- Rapportlister til bruk i eiga drift
- Rådgjeving og fagmøter

Gilde

Nortura